

4. Prof. Dr. Cevdet Küçük

Emekli MÜ Fen-Edebiyat Fakültesi öğretim üyesi

Dr. Tayyar Altıkulaç, ben Beyazıt Kur'an Kursu'nda okurken Teşvikiye Camii müezzini idi. Aynı zamanda, İstanbul İmam-Hatip Okulu'nda okuyordu. Daha sonra Yüksek İslâm Enstitüsü'ne öğrenci oldu. Hafta sonları Teşvikiye'de oturan Abdurrahman Gürses Hoca'yı ziyarete gittiğimde kendisiyle görüşürdük. Sesinin güzelliği, güzel Kur'an okuyuşu, okuldaki başarıları ve çok iyi motosiklete binışı âdeta dillere destandı. Son derece çalışkan, aktif, doğru bildiğini söylemekten çekinmeyen ve haksızlık karşısında boyun eğmeyen bir kişiliğe sahipti.

Göreve ilk atanmam sırasında benim için verdiği mücadeleyi hiçbir zaman unutamam. 1960 yılı Mart ayına rastlayan bir ramazan günüydü. Fındıklı Molla Çelebi Camii'nde açık bulunan müezzin kadrosuna atanmam için Beyoğlu Müftülüğü'ne müracaat etmişim. Ancak bu işle ilgilenen Talip adındaki memur, on sekiz yaşımı doldurmadığımı ileri sürerek müracaatımı kabul etmiyordu. Beni dinlemediği gibi, müftü ile görüşmemi de engelliyordu. Abdurrahman Gürses hocam da, memuru ikna edememişti. Nihayet "Bu adamın hakkından ancak sen gelersin" diyerek, benim işimle ilgilenmesini rica ettiği Tayyar Altıkulaç ile birlikte tekrar müftülüğe gittik. Altıkulaç, Talip denilen memura "Bu arkadaşımız on sekiz yaşımı doldurduğu halde, niçin müracaatını kabul etmiyorsun? Bana bir anlatır mısın?" diye sordu. Memur da, gayet sert bir ifade ile "Sana ne? Sen onun avukatı mısın?" diye cevap verdi. Altıkulaç da, "Evet avukatıyım, var mı bir diyeceğin?" dedi.

Hayli sert geçen tartışmadan sonra, yaşım yeniden hesaplandı ve on sekiz yıl altı ay on beş gün sonucuna varıldı. Hesaplama doğruydu. Yani on sekiz yaşımı doldurmuş, on dokuz yaşımdan da altı ay on beş gün almıştım. Fakat memur, on sekiz yaşımı doldurmam için beş ay on beş güne ihtiyacım olduğunu iddia etmeyi sürdürüyordu. Altıkulaç da tek tek sayarak on sekiz yaşımı doldurduğumu, on dokuzundan da altı ay on beş gün aldığımı ve beş ay on beş gün sonra da on dokuz yaşımı dolduracağımı anlatmaya çalışıyordu. Fakat memur, bir türlü ikna olmuyor ve fikrinde ısrar ediyordu.

Bu durum karşısında iyice sinirlenen Altıkulaç, memura "Eğer bu arkadaşın tayinini yapmazsan, seni mahkemeye verir, seninle sonuna kadar uğraşır ve seni sürüm sürüm süründürürüm, haydi yapma da görelim bakalım" dedi. Bana da, ezan vakti geldiği için gitmek zorunda olduğunu, namazdan sonra geleceğini ve buradan ayrılmamamı söyledi ve gitti. O gittikten sonra iyice hırçınlaşan memur, "Bunlar niye seni bu kadar savunuyorlar, yoksa sen de mi Çerkezsın?" diye sordu. Benden beklediği cevabı alamayınca daha da sinirlendi. Nihayet Altıkulaç'ın gelmesi yaklaşınca, dilekçemi aldı ve sinirli bir ifadeyle, "Git onlara söyle, tayinin yapılacak" dedi.

Tam elli yıl önce cereyan eden bu olayı Tayyar Hoca'nın hatırlayacağını pek sanmıyorum.¹ Ama onun sayesinde gerçekleşen bu ilk tayinim, hayatımın en önemli dönüm noktalarından biri oldu. Molla Çelebi Camii'nde birlikte çalıştığım Nusret Vardar ve rahmetli Ahmet Yayla da, Tayyar Altıkulaç gibi ilk İmam-Hatip neslindendi. Onların teşvik ve destekleriyle, ilkokulu, ortaokulu dışarıdan imtihana girerek Kabataş Erkek Lisesi'ni de okuyarak bitirdim. 1969'da İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yakınçağ Tarihi

¹ Hatırlamaz olur muyum? Hem de çok iyi hatırlıyorum (T.A.).

Kürsüsü'nden mezun olduktan sonra da, 1970'te aynı kürsüye asistan olarak atandım. Böylece akademik kariyer yapma imkânına kavuşmuş oldum. Ayrıca, sık sık gidip geldiğim ve sosyal etkinliklerine katıldığım Yüksek İslâm Enstitüsü'nde de pek çok değerli insanla tanıştım.

Tayyar Altıkulaç, 1963'te Yüksek İslâm Enstitüsü'nden mezun olduktan sonra, önce İstanbul İmam-Hatip Okulu'nu destekleyen dernek üyelerinin özel isteğiyle bu okula öğretmen ve idareci olarak atandı. Daha sonra da, yine hocalarının isteğiyle Yüksek İslâm Enstitüsü'ne asistan oldu. Bu sırada ülke, 27 Mayıs 1960 ihtilâlinin yarattığı siyasî istikrarsızlıktan çıkmaya çalışıyordu. Demokrat Parti'nin (DP) askerî yönetim tarafından kapatılması, merkez sağın parçalanmasına sebep olmuştu. Bu yüzden 1961 seçimlerinde hiçbir parti hükümeti kuracak bir çoğunluğu elde edememişti. Ülke, ilk defa koalisyon hükümetleriyle tanışmıştı. Siyasî parçalanmanın yarattığı boşluktan ve 1961 anayasasının getirdiği geniş özgürlük haklarından yararlanan aşırı akımlar hızla yayılmaktaydı. Nihayet Menderes gibi halkın içinden gelen ve halk diliyle konuşan Süleyman Demirel başkanlığındaki Adalet Partisi (AP), 1965 seçimlerini kazanarak tek başına iktidar olmuştu.

Adalet Partisi iktidarı, bir taraftan iktisadî hamlelerle ülkeyi kalkındırmaya çalışırken, bir taraftan da ordu ile sivil idareyi uzlaştırmaya uğraşıyordu. Fakat tabii senatör olarak parlamentoya giren ve kendilerine Millî Birlik Grubu adını veren 1960 darbecileri, bir muhalefet partisi gibi hareket ediyorlardı. 1960'tan sonra siyasî hayatın belirleyicisi ve denetçisi durumuna gelen silâhlı kuvvetlerin de desteğiyle, sık sık “gerici faaliyetlerin” arttığını ve rejimin tehlikede olduğunu ileri sürerek hükümeti sıkıştırıyorlardı. Hükümet de, “aşırı cereyanlar” olarak adlandırdığı aşırı sağ ve sol faaliyetlere karşı mücadele başlatmıştı. Tartışılan önemli konulardan biri de, hızla gelişmekte olan Nurculuk ve Süleymancılık akımlarıydı.

Muhalefet, hükümetin din istismarcılığı yaptığını, gericiliğe ve Nurculuğa taviz verdiğini iddia ediyordu. Nisan 1966'da İzmir, Malatya ve Antalya'da Atatürk büstlerine yönelik saldırıları, “gerici akımların” ülke içinde hızla yayılmakta olduğunun bir göstergesi olarak değerlendiriyordu. Tartışma, kısmî senato seçimleri öncesinde ve sonrasında da devam etti. Konuyu seçim propagandası haline getiren Cumhuriyet Halk Partisi, seçim meydanlarında, Demirel'in Nurcular'ın ve Süleymancılar'ın koruyucusu olduğunu ilân etti. Adalet Partisi'nin başarıyla çıktığı 5 Haziran kısmî senato seçim sonuçlarını değerlendiren İsmet İnönü de, Nurcular'ın ve Süleymancılar'ın canla başla Adalet Partisi'ne hizmet ettiklerini ileri sürdü.

Nurculuk ve Süleymancılık tartışması, Diyanet İşleri Başkanı İbrahim Elmalı'nın görevden alınmasına kadar vardı. Hükümet, 20 Ekim 1966'da kamuoyunun büyük tepkisine rağmen, şeriata dayalı devlet kurma faaliyetlerine katıldığı gerekçesiyle kendi atadığı Elmalı'yı görevinden aldı. Siyasetin bu zaafından yararlanan cemaatler de, Diyanet'i “rejimin kurumu” olmakla suçluyor ve müslümanlar arasına nifak sokarak ülkeye ve İslâm'a büyük zarar veriyorlardı. müslümanların içinde bulunduğu bu duruma seyirci kalmayan Tayyar Altıkulaç ve arkadaşları, müslümanlar arasına sokulan fitneyi ve tefrikayı ortadan kaldırmak ve meselenin çözümüne katkıda bulunmak amacıyla birtakım projeler geliştirdiler. Dinî cemaatlerin liderleriyle görüşmeyi ve hocaların başkanlığında talebelerden heyetler oluşturmayı ve ramazan ayından da yararlanarak ülke sathında vatandaşları aydınlatıcı vaazlar vermeyi kararlaştırdılar.

Tayyar Hoca, önce bir heyetle birlikte Süleymancılar'ın Üsküdar Kısıklı'daki merkezine giderek, İslâm'da tefrikaya yer olmadığını, aynı dine hizmet eden kişiler olarak birlikte hareket etmenin gereğini ve faydalarını anlatan bir konuşma yapar. Görüşme gayet olumlu bir şekilde

sona erer. Ertesi günü Bolu'da verdiği ilk vaazında da, yine İslâm kardeşliğinden ve birliğinden bahseder. Kürsüden indikten sonra bir kişi yanına yaklaşarak, "Hocam ağzınıza sağlık, ne güzel konuştunuz, demek Yüksek İslâm Enstitüsü'nde sizin gibi müslüman hocalar da varmış, Tayyar Altıkulaç diye bir zındık dün bizim merkeze gitmiş ve İslâm'a uygun olmayan sözler söylemiş!" der. Tayyar Hoca'nın, gayet sakin bir şekilde "O zındık benim" demesi üzerine adam hiçbir şey söylemeden uzaklaşıp gider. O zamanlar dilden dile anlatılan bu olay, belki kelimesi kelimesine böyle olmamış olabilir. Ancak, bazı cemaatlerin müslümanlar arasına soktukları fitnenin boyutunu göstermesi açısından çok önemlidir.

Tayyar Hoca'nın, tamamen hâlisâne niyetlerle başlattığı bu faaliyet, maalesef cemaatler tarafından istismar edilmiş ve hoca, daha sonraki görevleri sırasında da çeşitli tezvirat ve karalamalarla yıpratılmaya çalışılmıştır. Fakat hoca, doğru bildiği yolda yürümeye devam etmiş, müslümanlara ve ülkeye zarar veren bu tür akım ve cemaatlerle mücadelesini sürdürmüştür. Hocanın, her şeye rağmen geri adım atmaması ve bu konudaki kararlılığını sürdürmesi dinini ve vatanını seven herkes tarafından takdir edilmiştir. Ciddiyeti, dürüstlüğü, tutarlılığı, inançlarından asla taviz vermemesi, eğilip bükülmemesi ve bilhassa görevini yaparken politikadan uzak durması, onu ülkenin en zor günlerinde aranan isim yapmıştır. Eğer yanılmıyorsa, hiçbir göreve kendi isteğiyle gelmemiştir. "Emaneti ehline veriniz" düsturuna uygun olarak işi en iyi yapacak kişi olduğu için bu görevlere getirilmiştir. Ülkede en sancılı günlerin yaşandığı dönemlerde yapılan pek çok önemli din ve eğitim hizmetinin altında onun imzası bulunmaktadır.

Türkiye, 1970'e girilirken yeniden bir kargaşanın içine doğru sürüklendi. Adalet Partisi'nin 1969 seçimlerini de kazanarak yeniden tek başına iktidar olması muhalefetin rahatsızlığını arttırmıştı. Muhalefetin iddialarının aksine, halk-hükümet diyalogu tıpkı Demokrat Parti döneminde olduğu gibi yeniden kurulmaya başlanmıştı. Halk, olumlu ekonomik göstergelere ve montaj da olsa sanayideki gelişmelere bakarak, Menderes iktidarının ilk dört yıllık evresindeki bolluk döneminin yeniden geri geldiğine inanmaya başlamıştı.

O güne kadar Demokrat Parti ve Adalet Partisi kadroları içinde yer alan İslâmcı siyasî akım, Adalet Partisi'ne karşı 26 Ocak'ta Millî Nizam Partisi (MNP) adıyla ayrı bir siyasî güç olarak ortaya çıktı. Adalet Partisi parçalanarak, 18 Aralık'ta da Demokratik Parti (DP) kuruldu. Merkez sağın bu şekilde parçalanması, hükümetin meclisteki dayanağını ve gücünü zayıflattı. Böylece zayıf hükümetlerden medet uman çevrelerin eline büyük bir koz verilmiş oldu. 1968'de yetersiz eğitim sistemine tepki olarak başlayan öğrenci hareketleri, nitelik değiştirerek silâhlı sağ-sol çatışmasına dönüştü. Bu sırada silâhlı kuvvetler içinde de bir grup, "sol" bir askerî müdahale arayışına girmişti. Ekonomik durum hızla kötüye gidiyordu.

Türk silâhlı kuvvetlerinin üst kademesi, ülke bu ortam içinde iken 12 Mart 1971'de hükümete bir muhtıra verdi. 12 Mart Muhtırası olarak anılan muhtırada; ülkenin bu hale gelmesinden hükümet ve parlamento sorumlu tutuluyordu. Atatürkçü bir görüşle reform yapacak ve inkılâp kanunlarını uygulayacak bir hükümetin kurulması isteniyordu. Aksi halde ordunun ülke yönetimine el koyacağı bildiriliyordu. Demirel hemen istifa etti.

Cumhuriyet Halk Partisi'nden istifa ettirilen Nihat Erim, partiler üstü başbakan olarak hükümeti kurmakla görevlendirildi. Çoğu teknokratlardan oluşan ve "Beyin Kabinesi" adı verilen Erim hükümeti 7 Nisan'da göreve başladı. On bir ilde sıkıyönetim ilân edilerek geniş kapsamlı tutuklamalara ve yargılamalara başlandı. Temel hak ve özgürlüklere önemli kısıtlamalar getirildi. Çeşitli derneklerin ve vakıfların faaliyetleri durduruldu. Millî Nizam

Partisi, ülkeyi şeriat hükümlerine göre yönetmeyi amaçlayanların oluşturdukları bir topluluk olduğu gerekçesiyle, 21 Mayıs'ta Anayasa Mahkemesi tarafından kapatıldı. Fakat kurucuları ve yöneticileri hakkında herhangi bir cezaî işlem yapılmadı.

Tayyar Hoca, ülkenin olağanüstü bir ara rejim dönemine girdiği “12 Mart muhtırası döneminde”, Diyanet İşleri Başkanı Lütfi Doğan (Gümüşaneli) ve Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş'in ısrarlı talepleriyle, Diyanet İşleri başkan yardımcılığına getirildi. Görevini, Erim hükümetinden sonra kurulan Ferit Melen ve Naim Talu hükümetleri döneminde de sürdürdü. Ülkenin son derece zor günler yaşadığı, siyasî, sosyal ve ekonomik istikrarsızlığın had safhaya ulaştığı bu dönemde, Diyanet İşleri Başkanlığı gibi önemli bir devlet kurumunda görev alması, hem kurum hem de ülkenin geleceği açısından çok yararlı ve hayırlı oldu. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın hükümetle ve diğer devlet kurumlarıyla koordineli bir şekilde çalışmasında, bilhassa Diyanet İşleri Başkanlığı üzerinde oynanan politik oyunların bozulmasında, başkanlığın din hizmetlerindeki etkinliğinin arttırılmasında ve doğru bilgilerin hızlı bir şekilde halka ulaştırılmasında çok önemli rol oynadı. Cumhuriyet döneminin ilk devlet kurumlarından biri olan Diyanet İşleri Başkanlığı, bu sırada maalesef ismine yakışır bir durumda değildi. Merkez teşkilâtı gibi taşra teşkilâtı da tam anlamıyla laçkaydı. İptidai usullerle yönetilen bu kurumun tek yaptığı iş imam ve müezzin tayin etmekten ibaretti. Fakat onu da doğru dürüst yapamıyordu. Nitekim bizzat yaşadığım bir olay bunun açık bir delilidir.

1965'te üniversiteye başladıktan sonra, okuluma yakınlığını gerekçe göstererek, Beyazıt Camii'ne naklimi istemiştim. Halen görevli olduğum için, naklimin doğrudan yapılması gerekiyordu. Fakat Eminönü Müftülüğü, beni de ilk göreve atanacaklarla birlikte imtihana tâbi tuttu. İmtihandan sonra birinci olduğum açıklandı ve naklimle ilgili işlemler başlatıldı. Fakat daha sonra, imtihana girmeyen İsmail Kanyılmaz'ın benim yerime tayin edildiğini öğrendim. Müftü, Kanyılmaz'ın resmî kıyafetli bir albayla birlikte müftülüğe geldiğini söylüyordu. “Ne yapabiliydim, adam yukarıdan torpilliydi, tayinini yapmasaydım beni Kars'a sürgüne gönderirlerdi” diyordu.

Kanun ve nizamları, İslâmî ve vicdanî sorumluluğunu, Kars'ın da Türkiye sınırları içinde bulunduğunu hatırlatarak, niçin Kars'a gitmekten kaçındığını sorduğumda da, “Ah evlâdım ah, daha çok gençsiniz, ileride bunun ne demek olduğunu siz de anlayacaksınız” diyordu. Naklimin niçin yapılmadığının, tarafıma yazılı olarak bildirilmesini istediğimde de, açıkça benimle ilgili bir imtihanın yapılmamış ve tayin işlemlerinin başlatılmamış olduğunu ima ediyor ve yazılı cevap vermekten kaçınıyordu. Çünkü yazışmalar doğru dürüst yapılmıyor ve dosya da tutulmuyordu. Bu yüzden müftü, benim naklimle ilgili olarak yapılan imtihanın ve nakil işlemlerinin de pekâlâ hiç yapılmadığını söyleyebilirdi.

Tayyar Hoca, işte bu halde bulunan bir kurumu disipline etti ve bir düzene soktu. Diyanet İşleri teşkilâtını âdeta yeniden kurduğu söylenebilir. Eskiden beri başıboşluğa ve tembelliğe alışmış olan bazı din görevlilerinin, hocanın bu tür icraatından nasıl rahatsız olduklarını ve onu yıpratmak için nasıl aleyhinde propaganda yaptıklarını çok iyi hatırlıyorum. Bu sırada en çok tartışılan konulardan biri de ezanın nerede ve nasıl okunacağı meselesiydi. Eskiden beri çıplak sesle minareden okunan ezan, 1960'ların sonlarına doğru yine minareden ve fakat mikrofonla okunmaya başlanmıştı.

Başta Abdurrahman Gürses Hoca olmak üzere bazı eski hocalar, bu uygulamanın doğru olmadığını, istismar edileceğini ve ileride içinden çıkılmaz sorunlar yaratacağını ileri sürerek, şiddetle karşı çıkmışlar ve görev yaptıkları camilerde buna izin vermemişlerdi. Gerçekten de,

bu büyük insanların önsezileri doğru çıktı. Mikrofonla minare şerefesinin kapısında okunmaya başlanan ezan, daha sonra minareye çıkmadan giriş kapısında okunmaya başlandı. Giderek müezzinden odasından okunur oldu. Hatta bazı yerlerde, ezanın teypten okunduğu dahi ileri sürülüyordu. Bir siyaset adamı, sanıyorum parlamentoda yaptığı bir konuşmasında, teknolojinin geliştiği bir dönemde artık minareye gerek olmadığını ve bir sürü para harcayarak minare inşa etmenin lüzumsuz olduğunu söylemişti. Halbuki minare İslâm'ın bir sembolüydü.

Nitekim Türkiye'ye ziyarete gelen yabancı turistler, bilhassa İstanbul'un kalem gibi yükselen minarelerini ve camilerini görmeye geliyorlardı. Fotoğraf veya film çekmek için, müezzinden ezanı minarenin şerefesinde ve dolaşarak okumasını istiyorlardı. Ayrıca minarelere asılan ve âdeta kilise çanına benzeyen hoparlörler estetiği bozuyor ve görüntü kirliliği yaratıyordu. Tayyar Hoca, bir emir çıkartarak ezanların minarede ve şerefede dolaşarak okunmasını sağladı.

1973 seçimleriyle, 12 Mart ara rejimi sona erdiyse de, hiçbir parti tek başına hükümeti kurabilecek çoğunluğu sağlayamadığı için siyasî istikrar yine sağlanamamıştı. Çünkü Adalet Partisi'nin tek başına iktidar olmasını istemeyen parlamento dışı muhalefet, Adalet Partisi'nden koparılan Demokratik Parti ile Millî Nizam Partisi'nin yerine kurulan Millî Selâmet Partisini (MSP) güçlendirmeye çalışmıştı. İsviçre'de yaşayan Erbakan, seçimlerden beş ay önce yurda getirilerek Millî Selâmet Partisi genel başkanlığına seçtirilmişti. 12 Mart muhtırasına karşı çıkarak genel sekreterlikten istifa eden Bülent Ecevit'in genel başkanlığa seçilmesi de, Cumhuriyet Halk Partisi'nin parçalanmasına sebep olmuştu. Bu yüzden ülke, yeniden koalisyonlar dönemine girdi. Ecevit'in başkanlığında kurulan CHP-MSP koalisyon hükümeti ancak sekiz ay kadar dayanabildi. Ülke, uzun süre güvenoyu alamamış Sadi İrmak hükümeti tarafından yönetildi. Nihayet Demirel'in, 1 Nisan 1975'te AP, MSP, MHP, CGP ve DP'den istifa eden dokuz milletvekilinin desteğiyle, birinci "Milliyetçi Cephe" hükümetini kurmasıyla kriz aşılabildi. 1977 seçimlerine kadar görevde kalan bu hükümet zamanında, üniversite ve yurtlara yönelik saldırılar ve fâili meçhul cinayetler hızla arttı. Diyanet İşleri başkan yardımcılığı görevini sürdüren Tayyar Hoca'nın bu dönemde yaptığı önemli hizmetlerinden biri, belki de en önemlisi, 1975'te Türkiye Diyanet Vakfı'nı (TDV) kurmasıdır.²

Tayyar Hoca, üniversitelere ve yurtlara yönelik saldırıların devam ettiği bir dönemde, bazı dinî cemaatlerin engellemelerine rağmen Millî Eğitim Bakanı Ali Naili Erdem ve Başbakan Süleyman Demirel'in isteğiyle, 1976'da Millî Eğitim Bakanlığı Din Eğitimi genel müdürlüğü görevine atandı. Her askerî müdahaleden sonra yaşanan olağanüstü dönemlerde olduğu gibi, bu dönemde de İmam-Hatip okulları, Yüksek İslâm enstitüleri ve İlâhiyat fakülteleri yine hedef tahtasıydı. Bu okullar üzerinde yine büyük oyunlar oynanıyordu. Bazı sağ partiler, halkımızın büyük destek vererek meydana getirdiği bu okulları siyasî malzeme olarak kullanmaktan ve bu okullar üzerinden politika yapmaktan çekinmiyorlardı. Sol partiler ve özellikle de parlamento dışı muhalefet, cemaat ve tarikat örgütlenmelerini eleştirirlerken bu okulları hedef alıyorlardı.

İmam-Hatip okulları, "gericiliğin" kaynağı göstermenin gayreti içindeydiler. İşte böylesine zor bir dönemde, hocanın din eğitiminin başına getirilmiş olması fevkalâde önemli bir hadiseydi. Yanılmıyorsam Cumhuriyet tarihinde ilk defa, bir İmam-Hatipli Millî Eğitim

² Türkiye Diyanet Vakfı'nın kuruluşunda emeğim olduğu doğrudur. Ancak bu kuruluşu "benim kurduğumu" söylemek, bu konuda emeği geçen arkadaşlara, bilhassa Ahmet Uzunoğlu'na haksızlık olur. Cevdet Bey herhalde bu ifade ile özellikle benim emeğime vurgu yapmak istemiş olmaktadır (T.A.).

Bakanlığı'nda genel müdürlük seviyesinde bir göreve getiriliyordu. Tayyar Hoca, burada da çok faydalı hizmetlerde bulundu. Diyanet İşleri başkan yardımcılığında olduğu gibi politikadan uzak ve partiler üstü kişiliği sayesinde, İmam-Hatip okulları üzerinde oynanan siyasî oyunları ortadan kaldırmaya çalıştı. Bu okulların değerinin anlaşılmasında ve diğer devlet kurumları tarafından benimsenmesinde önemli rol oynadı. İmam-Hatip okullarının müfredat programlarını geliştirerek eğitim kalitesini yükseltti. Bilhassa, din eğitiminin yaygınlaştırılmasını ve kız öğrencilerin de İmam-Hatip okullarına alınmasını sağladı.

İslâm'da kadınların okumasını yasaklayan bir hüküm bulunmadığı halde, kız çocuklarının eğitimine pek önem verilmiyordu. Özellikle kırsal kesimde yaşayan ailelerin pek çoğu, çeşitli sosyal ve dinî nedenlerle kız çocuklarını okula göndermekten çekiniyordu. İmam-Hatip okullarına kız öğrencilerinin de kabul edilmesiyle birlikte, muhafazakâr ailelerin eğitime karşı düşünceleri değişti. Cumhuriyet tarihinde ilk defa, kız öğrencilerimiz yaygın bir şekilde okumaya başladı. Tayyar Hoca, bu işlerle uğraşırken yaşadığı aşırı yorgunluk yüzünden rahatsızlandı. İdarî görevden alınmasını bizzat kendisinin istemesi üzerine Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu üyeliğine getirildi. Hoca, çok az kaldığı bu görevinde de eğitime hizmet etmeye devam etti. Bilhassa Din Eğitimi genel müdürü iken başlattığı projeleri takip ederek tamamlanmasını sağladı.

Diğer taraftan, terör olaylarının giderek şiddetlenmesi yüzünden erkene alınan 1977 seçimlerinde de, hiçbir parti tek başına iktidar olacak çoğunluğu elde edemedi. Cumhuriyet Halk Partisi, seçimden birinci parti olarak çıktığı halde, hükümeti kurabilmesi için on üç sandalyeye ihtiyacı vardı. Uzun süren hükümet krizi, Demirel'in 1 Ağustos'ta AP, MSP ve MHP'nin desteğiyle ikinci Milliyetçi Cephe hükümetini kurmasıyla aşıldı. Fakat mutlaka iktidar olmak isteyen Cumhuriyet Halk Partisi, Adalet Partisi'nden transfer ettiği on bir milletvekiliyle 31 Aralık'ta hükümeti düşürdü. Cumhuriyet tarihinde gensoruyla düşürülen ilk başbakan olan Demirel istifa etti.

Bülent Ecevit, 5 Ocak 1978'de CHP, CGP, DP ve bağımsızlardan oluşan ve kamuoyunda "11'ler hükümeti" olarak anılan koalisyon hükümetini kurdu. Tayyar Altıkulaç da, Ecevit hükümetinin kurulmasından yaklaşık bir ay sonra, Devlet Bakanı Dr. Lütfi Doğan ile Millî Eğitim Bakanı Necdet Uğur'un müşterek teklifleri ve Başbakan Bülent Ecevit'in onayı ile önce vekâleten, daha sonra asaleten Diyanet İşleri başkanlığı görevine getirildi. Hocanın böyle kritik bir dönemde, Diyanet teşkilâtı gibi önemli bir kurumun en üst makamına getirilmesi, aslında hem kurum hem de Türkiye'nin geleceği açısından büyük bir şanstı. Fakat birtakım cemaatler, hocanın bir sol parti iktidarı tarafından bu göreve getirilmesini de istismar ettiler ve maalesef bunu onun aleyhine bir delil olarak kullanmaktan çekinmediler.

Tayyar Hoca, bir taraftan kurum üzerinde oynanan birtakım siyasî oyunları bozarak muhtemel gelişmeleri önlerken, bir taraftan da müslümanlar arasına sokulmuş bulunan fitneyle mücadele etti. Başkan olur olmaz ilk ele aldığı konulardan biri de "rü'yet-i hilâl" meselesi idi. Çünkü fitnecilerin en çok istismar ettikleri konuların başında Diyanet tarafından hazırlanan takvimler geliyordu. Cemaatler, Diyanet takvimlerine itibar etmeyerek kendileri takvim hazırlıyorlardı.

Diyanet takvimiyle cemaatlerin hazırladıkları takvimler arasında, namaz vakitleri açısından bazan 10 dakikaya kadar varan farklar bulunuyordu. Şüphesiz bu da müslümanlar arasında tefrika yaratıyordu. Bilhassa ramazan ayının başlayışı ve bitişi her yıl büyük sorun oluyordu. Suudi Arabistan, teknolojinin gelişmediği dönemlerde başvuru çözümleriyle hilâli

gözetleme usulünü hâlâ sürdürüyordu. Ramazan ayının başlayışını ve bitişini, hilâlin doğuşunu gözlemek suretiyle tespit ederek radyolardan ilân ediyordu. Bazan Diyanet'in hazırladığı takvimle aralarında bir günlük farkın bulunması bütün İslâm dünyası gibi Türkiye'de de büyük sorun oluyordu.

Bazı siyasî çevrelerle dinî cemaatler, bu durumu istismar ederek müslümanlar arasında nifak sokuyorlardı. "Bu rejimin Diyaneti'nin söylediğiyle oruca başlanamayacağını ve bayram yapılamayacağını" söylüyorlardı. Bu yüzden pek çok müslüman, Suudi Arabistan radyosundan verilen duyurulara göre orucuna ve bayrama başlıyordu. Bu tür propagandaların tesirinde kalan bazı din görevlileri de, arefe günü cami cemaatini oruç açmaya davet ediyorlardı. Adapazarı'nda bir vâiz, arefe günü ikinci vakti vaaz kürsüsünde su içmiş ve halkı da oruç açmaya çağırmişti.

Bursa'da da bir grup, arefe günü caddelere pankart asarak ve ulucami önünde simit yiyerek büyük bir nümayiş yapmıştı. Hiç unutmuyorum, çok değerli bir hocamız da, bir arefe günü orucunu bozmuş ve bizleri de zorlamıştı. Her ramazan ayında çeşitli yerlerde buna benzer olaylar yaşanıyor. Tayyar Hoca, işte bu boyuta gelmiş bulunan fitneyi kökünden halletmek için uluslar arası bir ilmi konferans düzenledi. Çeşitli İslâm ülkelerinden yetkili din otoriteleriyle astronomi uzmanlarının katıldığı bu konferansta, ihtilâfin sebepleri ve çözüm yolları tartışılarak birtakım kararlar alındı. Türkiye Diyaneti'nin hazırladığı takvimin doğruluğu tespit edildi. Bütün İslâm ülkelerinin bu takvime uymaları konusunda fikir birliğine varıldı. Alınan kararlar bütün İslâm ülkelerine bildirilerek bu konuda birlik sağlanmaya çalışıldı. Fakat pek çok İslâm ülkesi kararlara uyduğu halde, Suudi Arabistan yine eski sistemi uygulamakta ısrar ediyordu.

Tayyar Hoca, işin peşini bırakmadı. İnsanların kafalarındaki şüpheleri ortadan kaldırmak için dağlara heyetler çıkartarak hilâlin doğuşunu gözlemletti. Aynı şekilde, bir ramazan bayramı öncesinde bir heyetle birlikte Suudi Arabistan'a giderek, gözetleme işini yapan kişilerle birlikte hilâli gözlemeye geldiklerini söyledi. Fakat kendisine verilen cevap çok ilginçti. Suudi Arabistan yetkilileri, bu iş için hiçbir kimseyi görevlendirmediklerini, hilâli görenlerin gelip haber verdiklerini ve ona göre bayramı ilân ettiklerini söylüyorlardı. Buna rağmen Tayyar Hoca ve ekibi, bir arefe günü dağa çıkarak dürbünle hilâli gözlettiler. Heyet hilâli göremediği halde, Mekke'ye döndüklerinde ertesi günün bayram olduğu çoktan ilân edilmişti. Bayramın birinci günü de yine dağa çıkarak gözlemeyi tekrarlayan heyet, hilâli yine göremedi. Müslümanlar, hocanın yaptığı bu çalışmalar sonucunda Diyanet İşleri Başkanlığı'nca hazırlanan takvimlerdeki tespitlerle gözlemlerin örtüştüğünü görüp ikna oldular. İnsanların zihinlerindeki şüpheler dağıldı. Böylece fitnecilerin istismar ettiği büyük bir sorun çözülmüş oldu.

Hocanın ele aldığı önemli konulardan biri de hac organizasyonudur. Cumhuriyet'in ilk yıllarında din eğitimi gibi hacca gidişler de yasaklanmıştı. Demokrasiye geçildikten sonra 1949'da ilk defa hacca gitmek isteyenlere gerekli dövizin verileceği açıklandı. Daha sonraki yıllarda hacca gidenlerin sayısı hızla arttığı halde, doğru dürüst bir organizasyon yoktu. Hacı adayları kendi arabalarıyla veya özel şirketlerle yola çıkıyorlardı. Vize alamadıkları için gümrük kapılarında günlerce beklemek zorunda kalıyorlardı. Hatta haccını tamamlayamadan dönenler bile oluyordu. İşte Tayyar Hoca, göreve gelir gelmez bu konuyu ele aldı. Diyanet İşleri Başkanlığı, 1978 hac mevsiminde ilk defa hac seyahati organize etti. Nihayet Ecevit hükümetinin çıkardığı "Hac Kararnamesi" ile, 1979'dan itibaren Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Türkiye Diyanet Vakfı ile (TDV) iş birliği içinde bu işi yürütmesi kararlaştırıldı. Tayyar Hoca görevde kaldığı sürece hac organizasyonu sadece Diyanet tarafından yapıldı.

Bu sırada anarşi bütün hızıyla devam ediyordu. Ekonomik ve siyasî istikrarsızlığın yanı sıra, günde ortalama yirmi beş - otuz kişi siyasî cinayetlere kurban gidiyordu. Ecevit 16 Ekim 1979'da istifa etti. Demirel, 25 Kasım'da Milliyetçi Hareket Partisi ile Millî Selâmet Partisi'nin dışarıdan destekledikleri Adalet Partisi azınlık hükümetini kurdu. Ordunun üst kademesi, 27 Aralık'ta Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'e bir uyarı mektubu gönderdi. 2 Ocak 1980'de kamuoyuna açıklanan mektupta; siyasî partilerin Atatürkçü bir görüşle bir araya gelerek anarşi, terör ve bölücülük gibi devleti çökertmeye yönelik hareketlere karşı müştereken tedbir almaları isteniyordu.

Siyasî partilerin tamamı, mektubun muhatabının kendileri olmadığını açıkladılar. Aslında bu mektup bir darbenin habercisiydi. Ordu üst kademesi, adresini bulmayan bu mektuptan sonra bu yöndeki hazırlıklarını hızlandırdı. Adalet Partisi azınlık hükümetinin, meşhur "24 Ocak kararlarını" uygulamaya koymasına toplumun bütün kesimlerini etkiledi. Bilhassa işçi-işveren uyuşmazlıkları uzun süreli grevlere dönüştü. Söz konusu ekonomik kararlar, ancak bütün partilerin uzlaşmalarıyla uygulanabilirdi. Halbuki partiler aralarında anlaşıp cumhurbaşkanı bile seçemiyorlardı. Adalet Partisi azınlık hükümeti, Millî Selâmet Partisi'nin tavrı yüzünden zor anlar yaşıyordu. Hükümeti "kerhen" desteklediğini her fırsatta tekrarlayan Erbakan, hükümeti sıkıştırmaya devam ediyordu. Eylül başında Cumhuriyet Halk Partisi ile iş birliği yaparak, Dışişleri Bakanı Hayrettin Erkmen'i düşürdü. Millî Selâmet Partisi'nin 6 Eylül'de Konya'da düzenlediği "Kudüs'ü Kurtarma Yürüyüşü", âdeta orduya davetiye çıkarır mahiyetteydi. Elleri yeşil bayrak taşıyan cübbeli ve takkeli kişiler, "Dinsiz devlet! Yıkılacak elbet! Şeriat gelecek! Vahşet bitecek!" gibi kışkırtıcı sloganlar atmış ve istiklâl marşı okunurken yere oturularak protesto etmişti.

Türk Silâhlı Kuvvetleri, Konya mitinginden altı gün sonra 12 Eylül 1980 tarihinde ülke yönetimine el koydu. Parlamento ve hükümetin feshedildiği ve bütün siyasî faaliyetlerin durdurulduğu açıklandı. Kendilerine Millî Güvenlik Konseyi (MGK) adını veren ve genelkurmay başkanı ile dört kuvvet komutanından oluşan askerî cunta, yasama ve yürütme yetkilerinin Millî Güvenlik Konseyi tarafından kullanılacağını duyurdu. Genelkurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren, devlet başkanı ilân edildi.

Aynı zamanda Millî Güvenlik Konseyi başkanı da olan Evren, deniz kuvvetleri eski komutanı emekli oramiral Bülent Ulusu'yu hükümeti kurmakla görevlendirdi. Millî Güvenlik Konseyi, kısa sürede devlet cihazına bütünüyle el koyarak, diğer sivil yöneticilerin çoğunu tasfiye etti. Seçilmişlerin ve atanmışların boşalttığı görevlere daha çok emekli subaylar atandı. "24 Ocak kararları"nın mimarı Turgut Özal, başlatılan ekonomik programı sürdürmesi için, iktisadî ve malî işlerden sorumlu devlet bakanı ve başbakan yardımcılığına getirildi.

Tayyar Hoca da, askerî yönetim tarafından görevi başında bırakılan birkaç üst bürokrattan biriydi. 1986'da kendi isteğiyle emekli oluncaya kadar, yaklaşık üç yıl üç ay devam eden 12 Eylül askerî hükümeti ve 1983 seçimlerinden sonra kurulan Özal hükümeti dönemlerinde de görevini sürdürdü. Her askerî müdahale döneminde olduğu gibi, bu dönemde de kurum üzerinde birtakım oyunlar oynanmak isteniyordu. Fitneciler boş durmuyor ve hakkında çıkardıkları çeşitli yalan ve iftiralarla hocayı yıpratmaya çalışıyorlardı.

Diyanet'te usulsüz işler yapıldığı, atamalara siyaset karıştırıldığı, teşkilât yayınlarında Atatürk düşmanlığı yapıldığı gibi bir sürü iftira atılıyordu. Askerî yönetim, bu iddialar karşısında Diyanet İşleri Başkanlığı'nın bütün birimlerini incelemeye tâbi tuttu. Oldukça uzun süren incelemeler sonunda, iddiaların asılsız, yapılan işlemlerin kanun ve nizamlara uygun

olduğu anlaşıldı. Kurumun bu şekilde aklanması, hem Tayyar Hoca'nın hem de kurumun itibarını arttırdı. Tayyar Hoca, inceleme bittikten sonra görevinden ayrılmak istediye de izin verilmedi.

Hoca, bütün gözlerin üzerine çevrildiği, maddî ve mânevî sıkıntıların yaşandığı ve demokrasinin rafa kaldırıldığı bir dönemde, Türkiye'nin bu en yüksek din kurumunun başında bulunması kurum açısından gerçekten büyük bir şanstı. Hoca, büyük bir başarıyla temsil ettiği bu kurumun devlet kurumları içinde önemli bir yer edinmesini sağladı. Daha önce, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın devlet protokolünde yeri yoktu. Bir siyaset adamının da açıkça ifade ettiği gibi, Diyanet İşleri başkanı, Tapu Kadastro genel müdürüyle bir tutuluyordu.

Vaktiyle, müslüman bir devlet başkanının resmî ziyareti vesilesiyle verilen bir protokol yemeğine devrin Diyanet İşleri başkanı da davet edilmişti. Fakat protokolde yeri olmadığı için kendisine misafirlerin oturduğu protokol masasında yer ayrılmamıştı. Ertesi günü çıkan gazetelerde, Diyanet İşleri başkanının sarık ve cübbesiyle bir hizmetlinin odasındaki iğreti bir masada yemeğini yerken çekilmiş fotoğraflarının yayınlanması bütün müslümanları rencide etmişti. İşte Tayyar Hoca, belki de Cumhuriyet tarihinde ilk defa, Diyanet İşleri başkanlığına, devlet örgütünde büyük bir saygınlık kazandırdı ve bu kurumu devlet protokolünde bulunması gereken yere taşıdı.

Hocanın bu görevde iken ele aldığı konulardan biri de, din hizmetlerini yurt dışındaki işçilerimizin ayağına kadar götürmesidir. 1960'lı yıllarda Avrupa ülkelerine gönderdiğimiz işçilerimizin dinî ve eğitim ihtiyaçlarını karşılayacak tedbirler maalesef alınmamıştı. İnsanlarımız oralarda çeşitli istismarcı derneklerin ve cemaatlerin ellerine terkedilmişlerdi. Bunların verdikleri hizmetler birtakım siyaset ve cemaat bölünmelerini de beraberinde getirmişti. Türk işçilerinin huzur bulmak için gittiği mescitlerin çoğu, tefrikanın ve münafıklığın merkezleri haline gelmişti. 1976 yılında Almanya'da bulunduğum dönemde bu durumu bizzat gözlerimle görüp çok üzülmiştim. Dernekler arasında müthiş bir düşmanlık ve kavga hâkimdi. Herkes birbirini kötülüyordu. Kendi grubuna dahil olmayanları en ağır ithamlarla suçluyor ve dışlıyorlardı. Münih'te misafir olduğum bir arkadaşım cuma namazına gitmek için cami olup olmadığını sorduğumda; arkadaşım mescitleri tek tek sayarken hangi cemaat grubunun yönetiminde olduğunu da açıklıyordu. Bunlardan birine gidildiği takdirde diğerlerinin nefretinin ve düşmanlığının kazanılacağını söylüyordu. Konumu gereği böyle bir duruma düşmemek için, hiçbir camiye gitmediğini ve namazını da evinde kıldığını belirtiyordu.

Tayyar Hoca, âdetâ kangren olmuş bu çok önemli konuyu da ele aldı. Ülke büyük malî sıkıntı içindeydi. Demirel'in de dediği gibi, "devlet 70 sente muhtaç" hale gelmişti. İşçilerimize hizmet götürebilmek için kadro ve finansman bulmakta zorlanıyordu. Türkiye'den gönderilecek din görevlisi ve din bilgisi öğretmenlerinin maaşlarının ödenmesi konusunda işçi dernekleriyle ve bazı ülkelerle iş birliği yapıldı. 12 Eylül askerî hükümet döneminde, merkezi Mekke'de bulunan Râbitatü'l-âlemi'l-İslâmî adlı kuruluştan alınan bir miktar kadro ile çeşitli Avrupa ülkelerine din görevlisi ve din bilgisi öğretmeni gönderildi.³

³ Râbitatü'l-âlemi'l-İslâmî (Dünya İslâm Birliği) kuruluşuyla ilişkiler 12 Eylül 1980'den sonra değil, bu tarihten önceki dönemde Demirel hükümeti zamanında başlamış, yurt dışında görev yapacak yirmi sekiz din görevlisinin aylıklarının bu kuruluş tarafından ödeneceği konusunda varılan mutabakat üzerine bu görevlilerden dördüyle ilgili Bakanlar Kurulu kararı Demirel hükümeti, geriye kalan yirmi dört görevli ile ilgili kararname ise 12 Eylül sonrası dönemde Bülent Ulusu hükümeti tarafından çıkarılmıştır.

Daha sonra, Türkiye'nin ekonomik durumu düzelince Maliye Bakanlığı'nın tahsis ettiği kadrolara yüzlerce din hizmetlisi atanarak bu hizmetler verilmeye başlandı. Tayyar Hoca, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Türkiye'nin dış temsilciliklerinde de temsilini sağladı. Onun çabalarıyla dış temsilciliklere din ataşeliği ve din müşavirlikleri kadroları ihdas edildi. Böylece din hizmetlerinin bu ülkelere daha verimli bir şekilde götürülmesi sağlanmış oldu. Hocanın o sıkışık dönemlerde yaptığı bu son derece hayırlı hizmetler de, maalesef daha sonra siyasî polemik konusu yapıldı. Muhalif çevrelerin, imamlar için "Râbita'dan para alınmış" şeklinde başlattığı bu tartışma sırasında, devrin siyasîleri tevil yollu açıklamalara yönelirken, Tayyar Hoca açıkça Râbita'dan alınan yardımları ve sebeplerini belgeleriyle açıklayarak tartışmalara son noktayı koydu.

Hoca, Diyanet İşleri başkanı olduğu dönemde pek çok hayırlı hizmetin altına imza attı. Bunların içinde, kanaatimce en kapsamlı ve kalıcı olanı, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*'ni çıkarması ve İslâm Araştırmaları Merkezi'ni (İSAM) kurmasıdır. İslâm Araştırmaları Merkezi, bu gün yine hocanın gayretleriyle kurulan İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi'nin temellerini oluşturdu. Tayyar Hoca, bu çalışmalarını 1980'li yılların başında başlatmıştı. Üniversite hocalarıyla çeşitli zamanlarda toplantılar yaptı. Öncelikle çıkarmayı düşündüğü ansiklopediyi hazırlamak üzere, çeşitli ilim dallarından benim de dahil olduğum heyetler oluşturuldu. Heyetler bir taraftan ansiklopedi çalışmalarını sürdürürken diğer taraftan İslâm Araştırmaları Merkezi da kurulmuş oldu. Hoca da emekli olduktan sonra, hemen bütün mesaisini İslâm Araştırmaları Merkezi'ne verdi. *İslâm Ansiklopedisi*'nin ilk cildi de 1988'de çıktı. Bu çok büyük bir olaydı. Çünkü Türkiye'de bu bir ilkti. İlk defa görüntülü, bibliyografyalı, imzalı ve kaynak değerinde telif bir ansiklopedi çıkarılıyordu.

İslâm Araştırmaları Merkezi, ansiklopediyle sınırlı kalmamış, kısa zamanda zengin kütüphanesi ve dokümantasyon merkeziyle, sosyal hizmetleriyle ve dışarıdan gelenlere hizmet veren misafirhanesiyle, yurt içi ve yurt dışı araştırmacıların tercih ettikleri bir kurum durumuna gelmiştir. Kısacası İslâm Araştırmaları Merkezi, Türk müslümanlarının yüz akıdır. İslâm Araştırmaları Merkezi 'in dayanağı olan Türkiye Diyanet Vakfı, günümüze kadar yurt içinde ve yurt dışında pek çok hizmet yapmıştır. Okuma imkânı bulamayan genç nesiller, bu vakfın açtığı yurtlarda kalarak ve verdiği burslardan yararlanarak eğitimlerini tamamlamışlardır. Tayyar Hoca'nın, başarılı gençleri doktora yapmak üzere yurt dışına gönderme projesi de meyvelerini vermeye başlamıştır. Akademik kariyerlerini yurt dışında tamamlayarak dönen onlarca genç, bu gün Diyanet teşkilâtında ve üniversitelerde hizmet vermektedirler. Tayyar Hoca'nın yoğun çabalarıyla kuruluşu gerçekleşen İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, inşallah 2010-2011 öğretim yılında eğitim öğretime başlayacaktır.

Tayyar Hoca, bir işi ele alırken teferruatla uğraşmaz ve doğrudan işin esasına yönelir. Devletin ve çalıştığı kurumun hak ve hukukunu her şeyin üstünde tutar. Hatır gönülle veya yukarıdan gelecek herhangi bir baskıyla iş yapmaz. Diyanet İşleri başkanı olduğu dönemde, bir yakınının tayinini yapmadığı için Cumhuriyet Halk Partisi'ne mensup bir milletvekili hocanın makamını basmış ve kendisine silâh çekmişti. Olay günlerce basının gündeminden düşmemiş ve kamuoyu tarafından kınanmıştı. Hoca, üstlendiği bir işi tamamlamadan peşini bırakmaz. Karşısına çıkan engelleri bıkmadan ve usanmadan sabırla aşmaya çalışır. Muhalefet edenleri diyalog yoluyla ikna eder ve başladığı işi mutlaka sonuca ulaştırır. Bunu yaparken de inançlarından ve düşüncelerinden asla taviz vermez. Çok hızlı çalışan hocanın çalışma temposuna ayak uydurmak çok zordur. Hoca bir bakarsınız Bakü'dedir ve bir bakarsınız ertesi günü Sofya'dadır.

Ben, Hoca Ahmet Yesevî Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi'nde çalışırken hocanın bir işe nasıl sarıldığını bir kere daha görme fırsatım oldu. Türkiye tarafından restore edilen Hoca Ahmet Yesevî Türbesi yakınına bir cami yapılmasına Türkiye Diyanet Vakfı tarafından söz verilmişti. Planlar hazırlanmış ve iki ülkenin cumhurbaşkanları da caminin temelini atmışlardı. Fakat bir türlü inşaatına başlanamıyordu. Türkiye Büyükelçiliği tarafından burada camiye ihtiyaç olmadığına dair bir raporun gönderilmesi üzerine Türkiye Diyanet Vakfı'nın inşaatı yapmaktan vazgeçtiğini öğrenince durumu Tayyar Hoca'ya anlattık ve kendisini Kazakistan'a davet ettik.

Tayyar Hoca sağ olsun bizi kırmadı ve 2005 yılının bir ramazan günü üniversitenin bulunduğu Türkistan şehrine geldi. Şiddetli bir grip geçiriyordu ve ateşi de oldukça yüksekti. Biraz dinlenmesini ve tedavi olmasını söylediysek de o dinlemiyor ve işimize bakalım diyordu. Hasta ve oruçlu olmasına rağmen caminin temelini atıldığı bölgeyi ve alternatif yerleri teker teker dolaşarak gördü. Gerekli teknik bilgileri aldı ve planları inceledi. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin söz verdiği ve cumhurbaşkanının temelini attığı böyle bir projenin, her ne gerekçeyle olursa olsun yarım bırakılmasının kesinlikle doğru olmadığını ve mutlaka tamamlanması gerektiğini, bu işi takip edeceğini söyledi. Ertesi günü Azerbaycan'a gitmek üzere Türkistan'dan ayrılan hoca, Türkiye'ye döner dönmez ilgili çevreleri harekete geçirdi.

Tayyar Altıkulaç müezzinlikten Diyanet İşleri başkanlığına ve öğretmenlikten Din Eğitimi genel müdürlüğüne, Talim ve Terbiye Kurulu üyeliğine kadar din ve eğitim hizmetlerinin hemen bütün kademelerinde çalışmış, büyük hizmetler vermiş değerli bir ilim ve icra adamıdır. Ülkemizde sık sık yaşanan askerî müdahaleler döneminde, bulunduğu görevleri gereği pek çok olaya yakından tanık olmuş ve yaşamıştır. Bilhassa, Doğru Yol Partisi milletvekili olarak parlamentoda bulunduğu dönemde, Tayyar Hoca'ya hükümette yer verilmemesi, hocanın cemaatler ve tarikatlar konusundaki geçmiş tecrübelerinden yararlanılmaması ve Erbakan'ın başkanlığında kurulan RP-DYP hükümetinin (Refah-Yol hükümeti) 1997'de ülkeyi "28 Şubat sürecine" sürüklemesi sırasında yaşananlar herkesin merak konusudur. Bu bakımdan hocanın hatıratı, yakın tarihimize ışık tutacak belge niteliğinde olacaktır. Merakla beklediğimiz hatıratın en kısa zamanda tamamlanması ve yayınlanması temennisiyle.